

Nová SPP:

Ciele, Intervencie, Alokácie, Dopady

JÁN POKRIVČÁK, MARIÁN TÓTH

Agropolitika.sk

1

OBSAH

Rozpočet
Spolufinancovanie
Presuny medzi piliermi
Viazané platby
Redistributívna platba
Mladí poľnohospodári
Stropovanie
Zelená architektúra
Investície

Koľko bude peňazí pre poľnohospodárov a rozvoj vidieka?

Ako podporiť špecifické sektory?

- Viazaná podpora príjmu (VCS)
- Investície

Koľko mladým a malým farmárom?

- Redistributívna platba
- Platba pre mladých poľnohospodárov
- Stropovanie

Ako chrániť životné prostredie?

- Zelená architektúra

2

Rozpočet SPP 2021-2027

Rozpočet bol
schválený v Rade,
musí ho schváliť
ešte EP a členské
štáty (aj PL a H)

EÚ úroveň

Rozpočet SPP sa nominálne zvýši o 1,1%

Z toho:

- I. pilier: Priame platby (PP) sa zvýšia o 2,2%
- II. pilier: Rozvoj vidieka sa zníži o 2,1%

Po započítaní inflácie, sa rozpočet **reálne**
zníži oproti 2014-2020

3

Rozpočet SPP 2021-2027

EÚ zdroje pre SR
ostávajú na podobnej
úrovni ako v súčasnosti

EÚ rozhodlo, že PRV sa
bude viac
spolufinancovať z
národných zdrojov

Slovenská úroveň

- I. pilier: Priame platby nárast nominálne o 2,2%
- II. pilier: Program rozvoja vidieka **pokles nominálne o 1%**

v mil. EUR	2014 - 2020	2021 – 2027
I. pilier: Priame platby	2 745	2 806
II. pilier: Rozvoj vidieka	1 890	1 871
SPOLU	4 635	4 677

4

Spolufinancovanie SR sa môže rozhodnúť akými zdrojmi dofinancuje PRV (max je 80 %) Vyššie spolufinancovanie pomáha rozvoju vidieka, ale naráža na limity rozpočtu SR	II. pilier: PRV	EÚ zdroje (mil. EUR)	Štátny rozpočet (mil. EUR)	SPOLU (mil. EUR)
	31% spolufinancovanie	1 871	841	2 712
	40% spolufinancovanie	1 871	1 247	3 118
	45% spolufinancovanie	1 871	1 531	3 402
	- V 2014-2020 spolufinancovanie 25,7%, rozpočet PRV 2 544 mil. EUR S vyšším národným spolufinancovaním bude viac peňazí v PRV, menej v ŠR - Spolufinancovanie je systematický prístup k podpore rozvoja vidieka a prináša viac istoty a transparentnosti ako štátna pomoc			

5

Rozpočet a transfery SR môže presunúť zdroje z priamych platieb do PRV alebo naopak z PRV do priamych platieb PP dôležité, keď sú problémom nízke príjmy, keď je nízka produkcia alebo zlé envirodopady, je výhodnejší silný druhý pilier	Presun	z I. do II. piliera	z II. do I. piliera
	Komisia	15%, ďalších 15% na enviro, ďalšie 2% mladým	15%
	Rada	25%, ďalších 15% na enviro, ďalšie 2% mladým	30%
	Parlament	12% ďalšie 4% mladým	17%
	- Väčšina štátov presúva z 1. do 2. piliera 2014 – 2020 SR presunula z PRV do PP 17% PP/ha pod a PP/farmu nad priemerom EÚ - PRV adresnejší na riešenie konkrétnych problémov vidieka a poľnohospodárstva		

6

Viazané platby

SR môže 12 alebo 15 % priamych platieb alokovať do konkrétnych sektorov, z toho 2% na bielkovinové plodiny

	Podiel z Priamych platieb
Komisia	10+2%, (337 mil. EUR)
Rada	13+2%, (421 mil. EUR)
Parlament	10+2%, (337 mil. EUR)

2014 – 20 VCS 412 mil. EUR, neboli vyčerpané.

2021-27 sú **viazané platby flexibilné**, riešenie ekon., soc., alebo enviro problémov.

Zhoda, že pôjdu na **bielkovinové plodiny, ovocie, zeleninu, cukrovú repu, zemiaky, živočíšnu výrobu**

7

Viazané platby

Keď nie sme v niektorom sektore konkurencieschopní, nevyriešia to len väčšie dotácie

Potrebné systematické opatrenia na zvýšenie konkurencieschopnosti v spolupráci vlády a poľnohospodárov

- Viazané platby nútia poľnohospodárov pestovať plodiny alebo chovať zvieratá, **ktoré by inak nepestovali alebo nechovali, lebo nie sú ziskové**
- Problémy v EÚ a SR poľnohospodárstve sú:
 - Slabí manažéri, pestovatelia a chovatelia
 - Zlé podmienky, chýbajúce závlahy, meniace sa počasie
 - Nevhodná kapitálová štruktúra
 - Chýbajúci marketing
 - Nízka ekonómia z rozsahu, slabá spolupráca
 - Spoliehanie sa len na štátnu podporu
 - Chýbajúce skladovacie kapacity
 - Drahé vstupy kvôli dominancii na trhu
 - Náročná administratíva podpôr a dotácií
 - Zlá legislatíva zvyšujúca náklady, znižujúca produkciu
 - Slabá spolupráca vedy s praxou
 - Neexistencia poradenstva, vzdelávania

Tieto problémy sa nevyriešia LEN viazanými platbami. Riešiť to biznisovým spôsobom.

8

Redistributívna platba

SR môže podporiť viac perspektívne malé a stredné farmy (SHR).

Malé a stredné farmy sú v zahraničí konkurencieschopné, im čelia naše farmy, základ zdravého vidieka.

	Maximálna výška	Na koľko hektárov?	Povinná?
Komisia	Až do výšky BISS (SAPS)	určí ČŠ na farmu	Áno
Rada	Až do výšky BISS (SAPS)	určí ČŠ na farmu alebo na konečného užívateľa výhod	Nie
EP	Až do výšky 65% BISS	Do výšky priemernej farmy na konečného užívateľa výhod	Áno
- Udržateľné malé a stredné farmy chýbajú v SR. - Stredné farmy sú nútené ísť do pridanej hodnoty, z extenzívnej produkcie nevyžijú - PP im umožnia investovať, majú úverové obmedzenia a slabé záruky na investície.			

9

Mladí poľnohospodári

Na prebratie/začatie farmy grant max 100 tis. EUR

Dodatočná podpora mladých formou PP na hektár alebo paušálnej platby

Výšku grantu, PP a veľkosť rozpočtu pre mladých stanoví SR

	Koľko?	Forma podpory
Komisia	aspoň 2% PP 55,6 mil. EUR	1. hektárovej platba 2. grant
Rada	aspoň 2% PP 56,1 mil. EUR	1. hektárová alebo paušálna platba 2. grant
Parlament	aspoň 4% PP 112,2 mil. EUR	1. hektárová alebo paušálna platba 2. grant
- Potrebuje na vidieku udržať mladých - Mladí potrebujú zdroje na rozvoj farmy, Finančná medzera mladých 49,0 – 110,6 mil. EUR - Dôraz na efektívnosť vynaložených zdrojov, t.j. aby farma bola udržateľná, mnohé nové farmy vznikli len za účelom čerpania zdrojov, zlé nastavenie podpory pokazí dobrý zámer		

10

Stropovanie PP PP podporujú príjem Stropovanie obmedzuje podporu príjmu na farmu				Vysoké PP odviazané od produkcie demotivujú vyrábať, Niektoré farmy žijú len z dotácií a kazia priemerné výsledky rezortu Menej robiť sa oplátilo aj finančné Stropovanie na farmu alebo na konečného užívateľa?		
	Povinnosť	Od	Max	O čo sa navyšuje strop?	Aké priame platby sa stropujú?	Farma alebo konečný užívateľ výhod?
Komisia	áno	60 000	100 000	100% miezd	Všetky	Farma
Rada	nie			100% miezd + mzdy služieb	Len BISS (SAPS)	Členský štát rozhodne
Parlament	áno, alebo 12% PP pre malých			50% miezd	BISS, redistributívna platba a VCS	Konečný užívateľ výhod

11

Zelená architektúra Prísnejšia kondicionalita Ekoschémy AEKO Poradenstvo			- Ciele - Klimatická zmena - Prírodné zdroje - Biodiverzita - Rozpočet 30% 2. piliera 40% rozpočtu SPP - Ekoschémy - Platené z 1. piliera - Povinné pre štát - Na ročnej báze	
	Koľko na ekoschémy?	Alternatíva		
Komisia	neuvádza	nie		
Rada	20 % PP	ak štát dá v rámci II. piliera viac ako 30% zdrojov na ŽP a klímu, započítať namiesto Ekoschém		
Parlament	30% PP	nie		

12

Zelená architektúra:

Aké má Slovensko najväčšie environmentálne problémy v súvislosti s poľnohospodárstvom?

Menšie ako priemer EÚ, keďže nám dlhodobo klesala produkcia.

Ukazovateľ	Jednotka	SK	EÚ27
Organický uhlík v pôde	g/kg	22	43.1
Fosfor	kg/ha	-5.8	1.2
Vodná erózia	t/ha/rok	2.2	2.5
Dusík (prebytok dusíka)	kg/ha	25	46.5
Odčerpávanie vody poľnohospodárstvom	podiel zavlažovania na spotrebe vody v %	4	14
Emisie z poľnohospodárstva	podiel na celkových emisiách v %	3.7	12.7
Antimikrobiálne látky	mg na jednotku zvierat	50	12-453
Energia z udržateľných zdrojov	podiel v %	17.8	12.1

13

Investície

Záležitosťou SR

Ovplyvňujú konkurencieschopnosť

Majú vplyv na produkciu, zisky, pridanú hodnotu, zamestnanosť, efektívnosť

Pomáhajú plniť environmentálne kritéria – neproduktívne investície

Budujú infraštruktúru

- Veľa malých projektov alebo málo veľkých? Veľa malých dosahuje lepšie výsledky v EÚ podľa ex post analýzy
- Zvyšovať produktivitu alebo zamestnanosť? Ideálne je zvyšovať technickú efektívnosť podnikov
- Do ktorých sektorov? ŠRV, ŽV alebo obilniny?
- Len primárne poľnohospodárstvo alebo aj potravinárstvo? Potravinárstvo nie je v nariadení.
- Granty alebo finančné nástroje? Finančné nástroje perspektívne, chýba administratívna infraštruktúra, systém nie je pripravený a odskúšaný
- Inovativnosť projektu? Áno, reálna.
- Ktoré regióny? Vyčleniť alikvotnú časť pre NRO

14

Spolupráca

Podpora záležitosťou SR

Zlepšuje vyjednávaciu silu vo vzťahu k odberateľom (potravínari, obchod)

Zvyšujú pridanú hodnotu prostredníctvom spoločného spracovania a marketingu, odbytu

Výhody spolupráce výskumu a výroby

Miera organizovanosti je u nás je nízka

Spolupráca dôležitá pre malých a stredných

Potravinári a reťazce sú väčšie ako farmy

Eliminujú sa nekalé obchodné praktiky

V minulosti zlé nastavené výzvy

- EÚ podporuje spoluprácu:
 - Horizontálnu: odbytové združenia
 - Vertikálnu: spracovanie
 - EIP – spolupráca prvovýrobcov a výskumu

15

Inovácie, poradenstvo, vzdelávanie

2014-2020 nie je systémová podpora

oblasť, ktorá bez podpory neexistuje v žiadnom ČS

- Dlhodobý rast je dôsledok inovácií
- Na Slovensku prenos poznatkov nefunkčný, na papieri, supľujú čiastočne dodávatelia vstupov, techniky, **nezávislé poradenstvo neexistuje, čo je veľký problém**
- Vzdelávanie a inovácie potrebné pre dlhodobú udržateľnosť
- Priestor pre SPU, STU, TUZVO, NPPC, ... ale aj komory a asociácie, otvorenie aj k zahraničiu je potrebné
- Úspešní farmári sa vzdelávajú, vyberajú si kvalitných poradcov, aplikujú najnovšie poznatky vedy a výskumu, nové technológie

16

Agropolitika.sk

Ďakujeme za
pozornosť

Kontakt:

jpokrivcak@yahoo.com

marian.toth.fem@gmail.com